

Školní vzdělávací program

pro základní vzdělávání

„Škola v srdci Evropy“

Základní škola Kaznějov, okres Plzeň - sever, příspěvková organizace

Školní ulice č: 479, 331 51 KAZNĚJOV

1. Identifikační údaje

Školní vzdělávací program

„Škola v srdci Evropy“ – školní vzdělávací program pro základní vzdělávání
Základní školy Kaznějov, okres Plzeň-sever, příspěvková organizace, č. j. 262/2007

Právní forma

Příspěvková organizace

Právní osoba vykonává činnost těchto škol a školských zařízení:

Základní škola: kapacita 540 žáků IZO: 102 328 307

Školní družina: kapacita 120 žáků IZO: 115 600 353

Školní jídelna: kapacita 540 žáků IZO: 102 764 590

Název a adresa školy:

Základní škola Kaznějov, okres: Plzeň-sever, příspěvková organizace
Školní 479, 331 51 p. Kaznějov

IČO: 606 110 14

DIČ: CZ 606 110 14

Identifikátor zařízení: 600 071 332

Vedení školy

Ředitel školy: Mgr. Tomáš Korelus

Zástupkyně ředitele školy: Mgr. Naděžda Pluhařová

Kontakty:

Telefon: 373 332 126 (ŘŠ), 373 332 329 (ZŘ)

E-mail: zskaz@kaznejov.cz

Web: <http://zskaznejov.webnode.cz/>

Bankovní spojení: ČOB 181414797/0300
ČOB 181988045/0300 – FKSP

Zřizovatel školy

Město Kaznějov, Ke Škále 220, 331 51 Kaznějov

Platnost dokumentu:

Pedagogická rada projednala dne: 25. 8. 2022

Školská rada se kladně vyjádřila dne: 31. 8. 2022

Platnost dokumentu od 1. 9. 2022 ve znění RVP ZV

Mgr. Tomáš Korelus

ředitel

2. PŘEHLED OBORŮ VZDĚLÁNÍ, MATERIÁLNĚ TECHNICKÉ ZAJIŠTĚNÍ ŠKOLY

2.1 Přehled oborů vzdělání

Kód oboru	Popis oboru	Forma vzdělávání	Délka vzdělávání	Kapacita oboru
79-01-C/01	Základní škola	denní	9 r. 0 měs.	540

2. Charakteristika školy

Základní škola: kapacita 540 žáků	IZO: 102 328 307
Školní družina: kapacita 120 žáků	IZO: 115 600 353
Školní jídelna: kapacita 540 žáků	IZO: 102 764 590

2.1 Materiálně technické zajištění školy

Jsme úplnou školou s 1. – 9. postupným ročníkem. Škola je situována v klidné části města uprostřed sídliště v Kaznějově. Do školy dojíždí žáci z obcí Rybnice, Obora, Dobříč, Koryta, Jarov a některých dalších okolních obcí. Výchovně vzdělávací proces školy je realizován v souladu se Školním vzdělávacím programem školy „Škola v srdci Evropy“. Do školy dochází v posledních letech vždy okolo 340 žáků. V budovách školy je 24 učeben a 5 odborných učeben. Pavilon tělesné výchovy obsahuje tělocvičnu, plavecký bazén, šatny, sprchy a nářadovnu. Škola má bezbariérový přístup do hlavní budovy a do středních pater pavilonů 1. stupně a 2. stupně. Bezbariérový přístup je rovněž vybudován do školní jídelny. Ve škole využíváme dvě počítačové interaktivní učebny, nové informační centrum školy ŠSIC „Všeználek, třetí interaktivní učebnu školy, kreativní dílnu s keramickou pecí, učebnu pro chovatelství drobných živočichů a byla modernizována dílna pro mechanické a elektrotechnické aktivity.

Škola pravidelně vydává školní časopis ZKAZKY, který je na webu školy k prohlédnutí a ke stažení. Škola se aktivně zapojuje do různých aktivit, přednášek, exkurzí i pobytových kurzů s environmentální tematikou (EVVO - ochrana životního prostředí). V úzké spolupráci s městem Kaznějov a RNDr. Marií Novotnou CSc. ze ZČU Plzeň dokončila v rámci grantového projektu „Učení je skryté bohatství“ Naučnou stezku města Kaznějov. V rámci zájmového vzdělávání mohou žáci navštěvovat oddělení školní družiny, zároveň mají žáci možnost přihlásit se do zájmových kroužků školy. Ve škole jsou otevřena tři oddělení školní družiny, všechny místnosti ŠD prošly modernizací v roce 2012/2013. Škola nabízí žákům zapojení do zájmových kroužků zaměřených např. na sportovní aktivity a plavání, kreativní a technické kroužky, matematické, přírodovědné, kroužek terénního výzkumu se sledováním počasí, chovatelský kroužek, kroužek hry na kytaru. K pohybovým aktivitám využívají žáci travnaté hřiště. Rekonstrukcí prošlo v roce 2014 bývalé antukové hřiště (zahájení rekonstrukce v srpnu 2014), rekonstrukci provedlo město Kaznějov. Od podzimu 2014 bylo toto nové multifunkční hřiště s umělým povrchem k dispozici pro potřeby školy, se shodným povrchem byla vybudována i nová běžecká dráha s doskočištěm. Město Kaznějov navíc ve spolupráci se školou zajišťuje zpřístupnění nového multifunkčního hřiště i veřejnosti. Další tělovýchovné aktivity jsou soustředěny do plaveckého bazénu naší školy, kde se kromě žáků naší školy učí plavat také okolní základní a mateřské školy. V době hlavní přestávky využívají naši žáci přestávkových dvorů. Pro občerstvení žáků slouží školní automat na pití. Budova školy je kompletně pokryta signálem Wi-Fi, přístup k internetové síti mají všichni žáci i pracovníci školy v každé učebně školy. Výuka praktických činností má k dispozici inovovanou školní dílnu, odbornou pracovnu pěstitelství, školní žakovskou kuchyňku a školní pozemek se skleníkem.

Na výzdobě školy se podílejí všichni pracovníci školy v čele s učitelkami výtvarné výchovy, které se věnují výzdobě nadstandardním přístupem. Škola má vyhovující

hygienické zázemí – každým rokem dochází k částečné výměně tohoto zařízení. Školní jídelna prošla celkovou rekonstrukcí a v současné době plně vyhovuje požadavkům EU. Během školního roku 2015/2016 ve škole provedeny opravy a rekonstrukce v podobně velkém rozsahu jako v předchozích školních letech. Rozsáhlá rekonstrukce byla provedena v pavilonu tělocvičny, v prostorách školní jídelny. Byly nainstalovány mříže u oken vedoucích z bazénu na školní hřiště. U schodiště a v prostorách chodeb, WC 1. st. byla vyměněna okna. Chodby 1. st. ve všech třech patrech byly nově vymalovány. V bazénu byla dokončena rekonstrukce přepadového žlabu a obkladu sloupů. Byla vytvořena druhá odborná jazyková učebna pro výuku cizích jazyků, tím je výrazně zkvalitněna výuka cizích jazyků. V tělocvičně byly doplněny nové kryty na topení, u schodiště k bazénu nová madla pro děti chodící na výuku plavání z mateřských škol. Zřizovatelem školy je Město Kaznějov. Spolupráci s městem Kaznějov je možno označit jako vysoce nadstandardní.

2.2 Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor tvoří ředitel školy, zástupkyně ředitele školy, cca 24 učitelů na 1. a 2. stupni a 3 vychovatelky školní družiny a 2 asistentky pedagoga. Sbor je smíšený, s převahou žen, věkově je pestrý – od mladých spolupracovníků až po zkušené kolegy. Škola nabízí odbornou pomoc žákům prostřednictvím výchovného poradce - poradce pro volbu povolání, metodiků prevence, speciálního pedagoga, koordinátora environmentální výchovy. Pracovníci školy usilují o neustálý odborný a profesní růst.

2.3 Dlouhodobé projekty

Recyklohraní – dlouhodobé zapojení školy do celostátního projektu, který je zaměřen na environmentální oblast

„Ovoce a zelenina do škol“ a „Mléko do škol“ - žáci 1.-9. tříd mají nárok na dotované ovoce a zeleninu a mléko zcela zdarma 1-2 x měsíčně díky projektu Evropské unie a České republiky

Zapojení do projektu Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Kralovice, CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_005/0000368, realizace od 1. 9. 2016 do 31. 8. 2018

Zapojení do SÍTĚ „Škola pro udržitelný život“

Kromě zmíněných projektů škola sama realizuje další dlouhodobé celoškolské projekty, ty jsou s dostatečným předstihem zveřejněny v celoročním plánu školy. Zúčastní se i dalších smysluplných projektů, např. „Pomozte dětem“, projektů středních škol (Zapojení do udržitelnosti projektu „Podpora technického a přírodovědného vzdělávání v Plzeňském kraji“, který je financován z Evropského sociálního fondu prostřednictvím OPVK a organizovaným SOU stavebním Plzeň, na pracovišti Horní Bříza) apod. V každém školním roce je vytvořen a zveřejněn celoroční plán realizace dlouhodobých projektů.

3. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

3.1 Zaměření školy

ŠVP vychází z obecných vzdělávacích cílů a klíčových kompetencí RVP ZV a z koncepce, která vznikla několikaletou snahou o inovaci pedagogického procesu a života vůbec. Dále vycházíme z analýzy vlastních možností školy, požadavků rodičů a požadavků dnešní společnosti.

Motivační název „Škola v srdci Evropy“ vyjadřuje myšlenku otevření se evropskému prostoru ve smyslu naplnění hodnotových cílů orientovaných k formování osobních rysů a mravních vlastností žáků odpovídajících MRAVNÍMU KODEXU OBČANA EVROPSKÉ UNIE. Hlavním cílem této proevropské motivace je objasnění výhod spolupráce členských zemí EU v oblasti politické, hospodářské, měnové, životního prostředí a společného boje proti organizovanému zločinu. Celým vzdělávacím programem by mělo prostupovat motto EU: „Jednotná v rozmanitosti“ „In varietate concordia“

3.2 Charakteristika žáků školy

Jádro našich žáků tvoří děti z okolního sídliště. Tendence počtu žáků na naší ZŠ je zatím klesající, pro budoucí období je prognóza počtu žáků ve stoupajícím trendu. Do školy dojíždí žáci z obcí Rybnice, Obora, Dobříč, Koryta, Jarov a některých dalších okolních obcí. Na naší škole vzděláváme i žáky cizích státních příslušníků.

ŠVP vychází z obecných vzdělávacích cílů a klíčových kompetencí RVP ZV. Aktuální verze ŠVP vychází z předchozího ŠVP ve znění pozdějších dodatků a jsou v něm implementovány úpravy RVP ZV, které proběhly na základě novely školského zákona (zákon č. 82/2015 Sb.), požadavků Evropské komise a Akčního plánu inkluzivního vzdělávání MŠMT na období 2016–2018 vydaných v Příloze č. 1 k Opatření ministryně školství, mládeže a tělovýchovy, čj. MSMT-28603/2015.

ŠVP ZŠ Kaznějov je v souladu s úpravami RVP ZV z roku 2016, které vycházejí ze zákona č. 82/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2005 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Stěžejní pro úpravu RVP ZV byla změna § 16 (16a, 16b) školského zákona, jehož účinnost je od 1. 9. 2016. Tato úprava je legislativním ukotvením tzv. společného vzdělávání a zahájením procesu nového způsobu podpory vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Na základě zmocnění v § 19, 23 odst. 3 a § 26 odst. 4 této novely školského zákona byla vydána vyhláška č. 27/2016 Sb. ze dne 21. ledna 2016, o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Součástí vyhlášky je i přehled podpůrných opatření a další přílohy.

V souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. se výstupy minimální doporučené úrovně využijí v případě podpůrných opatření třetího stupně pouze u žáků s lehkým mentálním postižením. Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními pátého stupně jsou dolní úrovně pro úpravu očekávaných výstupů v IVP očekávané výstupy stanovené v RVP ZŠ, které mají rovněž činnostní povahu a jsou prakticky zaměřené.“ (odkaz: Aktualizovaný text RVP ZV - s účinností od 1. 9. 2017 (květen 2017))

Základním prostředkem k dosažení cílů je vzdělávání v souladu se ŠVP ZŠ Kaznějov „Škola v srdci Evropy“ (komplexní kurikulum školy) vytvořeného podle § 5 ŠKOLSKÉHO ZÁKONA č. 561/2004 Sb., rozpracovaného tematickými plány do jednotlivých předmětů.

-ŠVP je zpracován v souladu se zásadami RVP, při plnění vzdělávacího programu je důležité, aby vedle cílů vzdělávacích byly plněny i cíle hodnotové, orientované k formování osobních rysů a mravních vlastností žáků

- při vzdělávání žáků jednoznačně dochází k většímu osobnímu rozvoji žáků, než by se dalo očekávat vzhledem k jejich úrovni na vstupu, přičemž k tomuto osobnímu rozvoji dochází v příznivém edukativním prostředí, v souladu se zájmy a potřebami společnosti, a to ekonomicky efektivním způsobem
- v rámci výchovně vzdělávacího procesu škola realizuje „Zásady a cíle vzdělávání“ v souladu se Školským zákonem č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, sleduje přínos vzdělávacích oblastí k rozvoji klíčových dovedností žáků i pedagogů
- škola identifikuje své silné a slabé stránky v souvislosti s realizací ŠVP v praxi (SWOT apod.), na základě výsledků analýz přijímá účinná opatření ke zkvalitnění výchovně vzdělávacího procesu školy
- změny ŠVP jsou vždy odůvodněné, přijímaná opatření vycházejí z vlastního hodnocení školy, ze zásad a cílů platného školského zákona a priorit rozvoje vzdělávání
- je účinně podporován rozvoj všech funkčních gramotností žáků

3.3 Výchovné a vzdělávací strategie

- Umožníme žákům osvojit si strategii učení a budeme je motivovat pro celoživotní učení
- Budeme podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- Povedeme žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci
- Budeme u žáků rozvíjet schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- Budeme připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svěbytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, aby uplatňovali svá práva a plnili své povinnosti
- Budeme vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací, rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, k svému prostředí i k přírodě
- Budeme žáky učit aktivně rozvíjet a chránit své fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně zodpovědný
- Povedeme žáky k toleranci a k ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi
- Budeme pomáhat žáků poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci
- Budeme žáků pomáhat orientovat se v digitálním prostředí a vést je k bezpečnému, kritickému a tvořivému využívání digitálních technologií při práci, učení, ve volném čase i při zapojování do společnosti a občanského života

Klíčové kompetence:

K učení – na konci základního vzdělávání:

- žák umí vyhledat a třídit a propojovat informace, používat je v praktickém životě
- vybírá a užívá pro učení vhodné metody, chce dále i celoživotně studovat
- samostatně pozoruje a experimentuje, umí výsledky zhodnotit a vyvodit z nich závěry
- požívá obecně známé termíny a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje poznatky z různých oblastí a na základě toho si vytváří úplný pohled na svět
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, umí posoudit vlastní pokrok

K řešení problémů – na konci základního vzdělávání:

- všímá si situací ve škole i mimo ni, rozpozná problém, přemýšlí o jeho řešení
- hledá nutné informace vhodné k řešení problémů
- nenechá se zviklat případným nezdarem
- samostatně řeší problémy, prakticky ověřuje správnost řešení problémů
- sleduje svá zlepšení
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí
- výsledky svých činů kriticky hodnotí

Komunikativní – na konci základního vzdělávání:

- žák formuje a vyjadřuje své myšlenky a názory, vyjadřuje se kultivovaně
- naslouchá promluvám jiných, rozumí jim, zapojuje se do diskuse, obhájí svůj názor, umí argumentovat
- rozumí různým druhům textů, záznamům, ilustracím, umí je prakticky využít
- využívá komunikační a informační prostředky ke komunikaci se světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření mezilidských vztahů

Sociální a personální – na konci základního vzdělávání:

- žák účinně pracuje ve skupině, podílí se spolu s pedagogy na utváření pravidel práce
- podílí se na utváření příjemné pracovní atmosféry, přispívá k dobrým vztahům, nabízí pomoc a v případě potřeby o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i celé třídě
- respektuje odlišná hlediska, přijímá poučení z toho, co si druzí myslí a říkají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, posiluje sebedůvěru
- ovládá a řídí své jednání, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Občanské – na konci základního vzdělávání:

- žák respektuje přesvědčení druhých, váží si jejich hodnot, je schopen empatie (vcítění do prožitků druhého), uvědomuje si povinnost postavit se násilí a bezpráví
- chápe a respektuje principy zákonů a společenských norem, je si vědom svých práv a povinností
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, je schopen pomoci
- respektuje tradice a chrání naše kulturní a historické dědictví, zapojuje se do kulturního a sportovního života
- chápe základní souvislosti a environmentální (životní prostřední, okolí člověka) problémy, rozhoduje se v zájmu ochrany přírody

Pracovní – na konci základního vzdělávání:

- žák používá bezpečně a účinně materiály a nástroje, respektuje určitá pravidla

- přistupuje k pracovním výsledkům nejen z hlediska kvality a funkčnosti, ale i z hlediska ochrany zdraví svého i ostatních, ochrany životního prostředí
- využívá znalosti a zkušenosti získané z různých oborů pro svůj rozvoj
- uvážlivě se rozhoduje o svém profesním zaměření
- orientuje se v základních aktivitách nutných k podnikání, chápe podstatu podnikání

Kompetence digitální

Na konci základního vzdělávání žák:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

3.4 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Péče o žáky s priznanými podpurnými opatřeními se řídí Zákonem č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů, s novelou školského zákona č. 82/2015 Sb. a Vyhláškou č. 27/2016 Sb., vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Žáci s priznanými podpurnými opatřeními mají právo na vzdělání, které odpovídá jejich potřebám a možnostem (přiměřený obsah, vhodné formy a metody práce), na vytváření podmínek pro takové vzdělávání, poradenskou pomoc školy a školského poradenského zařízení, bezplatné užívání speciálních učebnic a didaktických a kompenzačních pomůcek, asistenta pedagoga a další podpurná opatření. Pro tyto žáky vytváříme co možná nejméně omezující prostředí. Spolupracujeme s dalšími odborníky a umožňujeme žákům dle individuální potřeby specializovanou péči. Škola je otevřená žákům se speciálními vzdělávacími potřebami i žákům nadaným. Speciální pedagog ve spolupráci s třídním učitelem zjišťuje vzdělávací potřeby žáků a ve spolupráci s poradenským zařízením zajišťuje odbornou diagnostiku. Před zahájením poskytování podpurných opatření prvního stupně škola zpracuje plán pedagogické podpory žáka.

Plán pedagogické podpory PLPP sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci výchovného poradce. PLPP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory s jednotlivými vyučujícími, s cílem stanovení např. metod práce s žákem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností. Výchovný poradce stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným. Výchovný poradce je pedagogickým pracovníkem, který je pověřen spoluprací se školským poradenským zařízením.

Škola poskytuje podpurná opatření dle Vyhlášky č. 27/2016 sb., a to bezodkladně po obdržení doporučení školského poradenského zařízení a udělení písemného souhlasu zákonného zástupce žáka. Např. třídní učitel a další pedagogičtí pracovníci, ve spolupráci se zákonnými zástupci žáka, vytváří a realizují individuální vzdělávací plán (IVP). Struktura IVP vychází z platné právní úpravy - Vyhláška č. 27/ 2016 Sb.

V případě podpurného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů. Minimální doporučená úroveň, která je stanovena v RVP ZV pro 3., 5. a 9. ročník, bude na základě Doporučení školského poradenského zařízení rozpracována pro konkrétní ročník v IVP žáka s priznaným podpurným opatřením. Postup tvorby, realizace a vyhodnocování IVP je stejný jako v případě IVP ostatních žáků. IVP může být během roku upravován podle potřeb žáka. Při tvorbě IVP bude využíváno metodické podpory školního poradenského pracoviště a metodická podpora na Metodickém portále RVP.CZ.

Při hodnocení výsledků vzdělávání přihlížíme ke stupni a druhu specifické poruchy.

Jako podpurná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v naší škole využívána podle doporučení školského poradenského zařízení a priznaného stupně podpory zejména:

a) v oblasti metod výuky:

- respektování odlišných stylů učení jednotlivých žáků
- metody a formy práce, které umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby žákovi
- důraz na logickou provázanost a smysluplnost vzdělávacího obsahu
- respektování pracovního tempa žáků a poskytování dostatečného času k zvládnutí úkolů

b) v oblasti organizace výuky:

- střídání forem a činností během výuky

- u mladších žáků využívání skupinové výuky
- postupný přechod k systému kooperativní výuky
- v případě doporučení může být pro žáka vložena do vyučovací hodiny krátká přestávka

Pro pedagogy dlouhodobá a cílená strategie v tomto smyslu znamená u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami:

- chápat specifické vzdělávání jako právo a nikoli možnost,
- je-li to stanoveno nebo v případě potřeby vypracovávat a naplňovat individuální vzdělávací plán (IVP), podpůrná opatření
- jasně definovat konkretizované cíle vzdělávání,

umožňovat žákům participovat na formulování cílů vzdělávání (jako předpoklad pro sebehodnocení)

- využívat alternativní pomůcky a učebnice,
- zdůrazňovat oceněním a pochvalou pokrok,
- neupoutávat příliš zvláštní pozornost,
- nečinit nepodložené či ukvapené závěry,
- upřednostňovat kooperativní učení,
- upřednostňovat učení se navzájem
- dodržovat určitý sled a rozsah činností v jeho posloupnosti i průběhu,
- nesrovnávat při hodnocení žáky mezi sebou (zásada obecně platná)
- poskytovat podporující komunikaci (dostatek podnětů i pozornosti),
- být empatický k pocitům žáků,
- často žáky oceňovat a chválit,
- poskytovat dostatečnou zpětnou vazbu,
- posilovat sebeúctu žáků,
- povzbuzovat a posilovat žáky, aby si stavěli náročnější cíle,
- vytvářet čas a prostor pro odstraňování předsudků.

3.5 Výuka žáků mimořádně nadaných

Péče o nadané žáky se řídí Zákonem č. 561/2005 Sb, školský zákon a Vyhláškou č. 27/2016 Sb., § 27.

Škola vyhledává a rozvíjí talent a mimořádné nadání žáků. Při zjišťování mimořádného nadání žáků spolupracuje se školským poradenským zařízením a na základě závěrů odborného vyšetření sestavuje a realizuje IVP (§28) se strukturou dle právní úpravy. Mimořádně nadaní žáci mohou být přeřazeni do vyššího ročníku na základě komisionální zkoušky.

Školní poradenské pracoviště naší školy je tvořeno výchovným poradcem, který zároveň koordinuje jeho činnost, dále školním speciálním pedagogem. Péče o nadané a mimořádně nadané žáky je koordinována školským poradenským pracovištěm.

Při vzdělávání nadaných či mimořádně nadaných žáků naší školy se pedagogové vzdělávají v této problematice v rámci jejich DVPP.

Individuální vzdělávací plán mimořádně nadaného žáka sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, s výchovným poradcem a školským poradenským zařízením. IVP mimořádně nadaného žáka má písemnou podobu a při jeho sestavování spolupracuje třídní učitel s rodiči mimořádně nadaného žáka. Při sestavování IVP vycházíme z obsahu IVP stanoveného v § 28 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Práce na sestavování IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. IVP je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení školského poradenského zařízení. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné. IVP může být

zpracován i pro kratší období než je školní rok. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.

Výchovný poradce zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP zástupci ředitele školy, který je zaznamená do školní matriky.

V rámci výuky je zařazována práce v diferencovaných skupinách podle nadání žáka. Pro nadaného žáka učitel připravuje a zadává školní práci, která odpovídá a rozvíjí úroveň jeho dovedností v oblasti jeho nadání. Nadaní žáci mohou individuálně nebo skupinově navštěvovat vybrané bloky výuky ve vyšším ročníku. Případně jsou vytvářeny skupiny žáků s talentem pro určitou výukovou oblast napříč ročníku. Škola se snaží mimořádně nadaným studentům vytvářet příznivé sociální, emociální a pracovní klima.

specifikace provádění podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu nadaných a mimořádně nadaných žáků jakými jsou například:

- předčasný nástup dítěte ke školní docházce;
- vzdělávání skupiny mimořádně nadaných žáků v jednom či více vyučovacích předmětech;
- specializované třídy pro vzdělávání mimořádně nadaných žáků;
- účast žáka na výuce jednoho nebo více vyučovacích předmětů ve vyšších ročnících školy nebo v jiné škole;
- občasné (dočasné) vytváření skupin pro vybrané předměty s otevřenou možností volby na straně žáka;
- obohacování vzdělávacího obsahu; - zadávání specifických úkolů, projektů;
- příprava a účast na soutěžích včetně celostátních a mezinárodních kol;
- nabídka volitelných vyučovacích předmětů, nepovinných předmětů a zájmových aktivit.

Další způsoby práce s nadanými žáky:

1. učitel se snaží bystrého žáka s rychlým učebním tempem zaměstnávat dalšími úkoly, žák může postupovat rychleji, učitel aktivně přispívá k tomu, aby nadaný žák předběhl své vrstevníky vědomostmi, znalostmi, dovednostmi – **akcelerace** (varianty jednorázové přeskočení ročníku, žák chodí na určitý předmět do vyššího ročníku, individuální vzdělávací program)
2. žák nepůjde kupředu v probírané látce, učitel bude předkládat úkoly, které stávající učivo **obohacují**, rozšiřují, prohlubují, rozvíjení sociálních dovedností a využití jeho potenciálu ve prospěch celé třídy, dítě stimulem pro ostatní žáky (postupy: prezentace znalostí a dovedností dítěte před třídou, doučování slabších žáků, nabídnout dítěti, aby iniciovalo a organizačně zabezpečilo setkání se zajímavou osobností z oboru, ve kterém vyniká, exkurze, návštěva zajímavého místa, pracoviště dle námětu dítěte, individuální přístup a konzultace)
3. **zprostředkovat** adekvátní **mimoškolní aktivity**
4. **seskupování žáků** (homogenní: podobná úroveň schopností, sestavené skupiny žáků z různých tříd – několik hodin týdně společně, společně studují určitý předmět, uvnitř jedné třídy vytvořit několik skupin, které pracují podle svých schopností; heterogenní: žáci různých schopností, výhodné pro průměrné žáky, nadané v postupu vpřed spíše zdržuje)
5. **při studiu cizích jazyků** (akcelerace se jeví jako méně vhodná – lépe je využít forem obohacování výuky a seskupování žáků; obohacováním se rozumí – originálnější, speciálnější úkoly; projekty; samostatné studium některé části učiva; heterogenní forma skupin byla shledána neefektivní – jevy „free riding“, „sucking“, „social loafing“ - dává se přednost homogenním skupinám; zprostředkování adekvátních mimoškolních aktivit)

3.6 Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Výchova demokratického občana

Výchova k myšlení v evropských souvislostech a globálních souvislostech

Multikulturní výchova

Environmentální výchova

Mediální výchova

Průřezová témata reprezentují v RVP ZV okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí základního vzdělávání. Jsou důležitým formativním prvkem základního vzdělávání, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot.

Obsahují Charakteristiku průřezového tématu, v níž je zdůrazněn význam a postavení průřezového tématu v základním vzdělávání. Dále je vyjádřen vztah ke vzdělávacím oblastem a přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka jak v oblasti vědomostí, dovedností a schopností, tak v oblasti postojů a hodnot.

Obsah průřezových témat je rozpracován do tematických okruhů. Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích obsahů oborů. Tím přispívají ke komplexnosti vzdělávání žáků a pozitivně ovlivňují proces utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Žáci dostávají možnost utvářet si integrovaný pohled na danou problematiku a uplatňovat širší spektrum dovedností.

V ŠVP ZŠ Kaznějov jsou průřezová témata integrativní součástí vzdělávacích obsahů vyučovacích předmětů 1. i 2. stupně ZŠ Kaznějov, podle možností školy jsou aktuálně realizována i formou projektů, seminářů, přednášek či exkurzí.

Začlenění průřezových témat

Začlenění průřezových témat v jednotlivých vyučovacích předmětech ŠVP ZŠ Kaznějov je v přehledných tabulkách rozpracovaných na jednotlivé tematické okruhy.

3.6.1 OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova v základním vzdělávání akcentuje formativní prvky, orientuje se na subjekt i objekt, je praktické a má každodenní využití v běžném životě. Reflektuje osobnost žáka, jeho individuální potřeby i zvláštnosti. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti.

Specifikou Osobnostní a sociální výchovy je, že se učivem stává sám žák, stává se jím konkrétní žakovská skupina a stávají se jím více či méně běžné situace každodenního života. Jejím smyslem je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem a světu.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

vede k porozumění sobě samému a druhým

napomáhá k zvládnutí vlastního chování

prispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni

rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti

utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci

umožňuje získat základní sociální dovednosti pro řešení složitých situací (např. konfliktů)
formuje studijní dovednosti

podporuje dovednosti a přináší vědomosti týkající se duševní hygieny

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

pomáhá k utváření pozitivního (nezraňujícího) postoje k sobě samému a k druhým

vede k uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci

vede k uvědomování si hodnoty různosti lidí, názorů, přístupů k řešení problémů

přispívá k uvědomování mravních rozměrů různých způsobů lidského chování

napomáhá primární prevenci sociálně patologických jevů a škodlivých způsobů chování

Tematické okruhy průřezového tématu:

Osobnostní rozvoj

Sociální rozvoj

Morální rozvoj

Pro jejich realizaci je užitečné zařazovat do výuky ta témata, která reflektují aktuální potřeby žáků, popřípadě vycházejí ze vzájemné domluvy s nimi. Všechna uvedená témata se uskutečňují prakticky, prostřednictvím vhodných her, cvičení, modelových situací a příslušných diskusí.

Vzhledem k tomu, že se jedná o živá setkání dotýkající se osobní existence, je třeba počítat s tím, že na různé věci budou mít žáci různé názory, že se může objevit odmítání témat či technik, ostych, případně, že některé hry tzv. "nevyjdou". Právě tyto okamžiky však bývají v Osobnostní a sociální výchově velmi užitečné, neboť nabízejí příležitost k přemýšlení o tom, co se děje.

3.6.2 VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Výchova demokratického občana má mezioborový a multikulturní charakter. V obecné rovině představuje syntézu hodnot, a to spravedlnosti, tolerance a odpovědnosti, v konkrétní rovině pak především rozvoj kritického myšlení, vědomí svých práv a povinností a porozumění demokratickému uspořádání společnosti a demokratickým způsobům řešení konfliktů a problémů. Výchova demokratického občana má vybavit žáka základní úrovni občanské gramotnosti. Ta vyjadřuje způsobilost orientovat se ve složitostech, problémech a konfliktech otevřené, demokratické a pluralitní společnosti. Její získání má umožnit žákovi konstruktivně řešit problémy se zachováním své lidské důstojnosti, respektem k druhým, ohledem na zájem celku, s vědomím svých práv a povinností, svobod a odpovědností, s uplatňováním zásad slušné komunikace a demokratických způsobů řešení.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

vede k aktivnímu postoji v obhajování a dodržování lidských práv a svobod vede k

pochopení významu řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti

umožňuje participovat na rozhodnutích celku s vědomím vlastní odpovědnosti za tato

rozhodnutí a s vědomím jejich důsledků

rozvíjí a podporuje komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační

schopnosti a dovednosti

prohlubuje empatii, schopnost aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování

vede k uvažování o problémech v širších souvislostech a ke kritickému myšlení

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

vede k otevřenému, aktivnímu, zainteresovanému postoji v životě

vychovává k úctě k zákonu

rozvíjí disciplinovanost a sebekritiku
učí sebeúctě a sebedůvěře, samostatnosti a angažovanosti
přispívá k utváření hodnot, jako je spravedlnost, svoboda, solidarita, tolerance a odpovědnost
rozvíjí a podporuje schopnost zaujetí vlastního stanoviska v pluralitě názorů
motivuje k ohleduplnosti a ochotě pomáhat zejména slabším
umožňuje posuzovat a hodnotit společenské jevy, procesy, události a problémy z různých
úhlů pohledu (lokální, národní, evropská, globální dimenze)
vede k respektování kulturních, etnických a jiných odlišností
vede k asertivnímu jednání a ke schopnosti kompromisu

Tematické okruhy průřezového tématu:

Občanská společnost a škola

Občan, občanská společnost a stát

Formy participace občanů v politickém životě

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Tematické okruhy průřezového tématu jsou zaměřeny na utváření a rozvíjení demokratických vědomostí, dovedností a postojů potřebných pro aktivní účast žáků – budoucích dospělých občanů – v životě demokratické společnosti. Při jejich realizaci je užitečné vycházet z reálných životních situací a doporučené obsahy tematických okruhů co nejvíce vztahovat k životní zkušenosti žáků.

3.6.3 VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech akcentuje ve vzdělávání evropskou dimenzi, která podporuje globální myšlení a mezinárodní porozumění a jako princip prostupuje celým základním vzděláváním. Podstatnou součástí evropské dimenze je výchova budoucích evropských občanů jako zodpovědných a tvořivých osobností, v dospělosti schopných mobility a flexibility v občanské a pracovní sféře i v osobním životě. Rozvíjí vědomí evropské identity při respektování identity národní. Otevírá žákům širší horizonty poznání a perspektivy života v evropském a mezinárodním prostoru a seznamuje je s možnostmi, které jim tento prostor poskytuje.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech prolíná všemi vzdělávacími oblastmi, integruje a prohlubuje poznatky a umožňuje uplatnit dovednosti, které si žáci osvojili v jednotlivých vzdělávacích oborech. Podporuje ve vědomí a jednání žáků tradiční evropské hodnoty, k nimž patří humanismus, svobodná lidská vůle, morálka, uplatňování práva a osobní zodpovědnost spolu s racionálním uvažováním, kritickým myšlením a tvořivostí.

Propojení tématu s digitálními technologiemi umožňuje žákům zejména samostatně získávat, vyhodnocovat a sdílet informace o zemích Evropy a světa. Tyto informace mají především usnadňovat orientaci v nabídce vzdělávacích a pracovních příležitostí, rozvíjení zájmů a navazování kontaktů.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

rozvíjí a integruje základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy
prohlubuje porozumění vlivu kulturních, ideologických a sociopolitických rozdílů na vznik a řešení globálních problémů v jejich vzájemných souvislostech
prohlubuje základní vědomosti nezbytné pro pochopení struktury a funkcí mezinárodních

a nevládních organizací, jejich vlivu na řešení globálních i lokálních problémů v oblasti humanitární, politické, sociální, ekonomické, kulturní a dodržování lidských práv rozvíjí schopnost srovnávat projevy kultury v evropském a globálním kontextu, nacházet společné znaky a odlišnosti a hodnotit je v širších souvislostech rozšiřuje a prohlubuje dovednosti potřebné pro orientaci v evropském prostředí, seberealizaci a řešení reálných situací v otevřeném evropském prostoru prohlubuje vědomosti potřebné k pochopení souvislostí evropských kořenů a kontinuity evropského vývoje a podstaty evropského integračního procesu vede k pochopení významu společných politik a institucí Evropské unie; seznamuje s dopadem jejich činnosti na osobní i občanský život jednotlivce i s možnostmi jejich zpětného ovlivňování a využívání vede k poznání a pochopení života a díla významných Evropanů a iniciuje zájem žáků o osobnostní vzory rozvíjí schopnost racionálně uvažovat, projevovat a korigovat emocionální zaujetí v situacích motivujících k setkávání, srovnávání a hledání společných evropských perspektiv

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

pomáhá překonávat stereotypy a předsudky
obohacuje pohledy žáka na sebe sama z hlediska otevřených životních perspektiv rozšířených o možnosti volby v evropské a mezinárodní dimenzi
kultivuje postoje k Evropě jako širší vlasti a ke světu jako globálnímu prostředí života
utváří pozitivní postoje k jinakosti a kulturní rozmanitosti
podporuje pozitivní postoje k tradičním evropským hodnotám
upevňuje osvojování vzorců chování evropského občana a smysl pro zodpovědnost

Tematické okruhy průřezového tématu:

Evropa a svět nás zajímá

Objevujeme Evropu a svět

Jsme Evropané

Tematické okruhy průřezového tématu podněcují zájem žáků o Evropu a svět a zprostředkovávají jim poznání Evropy a světa jako uspořádaného prostředí, měnícího se v čase, v němž se lidé setkávají, společně řeší problémy a utvářejí svůj život. Prostřednictvím tematických okruhů si žáci zpřesňují obraz Evropy, uvědomují si souvislosti řešení běžných situací občana s globálními problémy a možnosti utváření své vlastní životní perspektivy v evropském a globálním prostoru.

3.6.4 MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Multikulturní výchova v základním vzdělávání umožňuje žákům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami. Na pozadí této rozmanitosti si pak žáci mohou lépe uvědomovat i svoji vlastní kulturní identitu, tradice a hodnoty.

Multikulturní výchova zprostředkovává poznání vlastního kulturního zakotvení a porozumění odlišným kulturám. Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociokulturní rozmanitosti. U menšinového etnika rozvíjí jeho kulturní specifika a současně poznávání kultury celé společnosti, majoritní většinu seznamuje se základními specifiky ostatních národností žijících ve společném státě, u obou skupin pak pomáhá nacházet styčné body pro vzájemné respektování, společné aktivity a spolupráci.

Multikulturní výchova se hluboce dotýká i mezilidských vztahů ve škole, vztahů mezi učiteli a žáky, mezi žáky navzájem, mezi školou a rodinou, mezi školou a místní komunitou. Škola jako prostředí, v němž se setkávají žáci z nejrůznějšího sociálního a kulturního zázemí, by měla zabezpečit takové klima, kde se budou všichni cítit rovnoprávně, kde budou v majoritní

kultuře úspěšní i žáci minorit a žáci majority budou poznávat kulturu svých spolužáků – příslušníků minorit. Tím přispívá k vzájemnému poznávání obou skupin, ke vzájemné toleranci, k odstraňování nepřátelství a předsudků vůči „nepoznanému“.

Propojení multikulturní výchovy s digitálními technologiemi umožňuje žákům zejména získávat, vyhodnocovat a sdílet informace jako východisko pro přemýšlení o naléhavých tématech a způsobech jejich řešení.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

poskytuje žákům základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti

rozdívá dovednost orientovat se v pluralitní společnosti a využívat interkulturních kontaktů k obohacení sebe i druhých

učí žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, uplatňovat svá práva a respektovat práva druhých, chápat a tolerovat odlišné zájmy, názory i schopnosti druhých

učí přijmout druhého jako jedince se stejnými právy, uvědomovat si, že všechny etnické skupiny a všechny kultury jsou rovnocenné a žádná není nadřazena jiné

rozdívá schopnost poznávat a tolerovat odlišnosti jiných národnostních, etnických, náboženských, sociálních skupin a spolupracovat s příslušníky odlišných sociokulturních skupin

rozdívá dovednost rozpoznat projevy rasové nesnášenlivosti a napomáhá prevenci vzniku xenofobie

učí žáky uvědomovat si možné dopady svých verbálních i neverbálních projevů a připravenosti nést odpovědnost za své jednání,

poskytuje znalost některých základních pojmů multikulturní terminologie: kultura, etnikum, identita, diskriminace, xenofobie, rasismus, národnost, netolerance aj.

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

pomáhá žákům prostřednictvím informací vytvářet postoje tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám, reflektovat zázemí příslušníků ostatních sociokulturních skupin a uznávat je

napomáhá žákům uvědomit si vlastní identitu, být sám sebou, reflektovat vlastní sociokulturní zázemí

stimuluje, ovlivňuje a koriguje jednání a hodnotový systém žáků, učí je vnímat odlišnost jako příležitost k obohacení, nikoli jako zdroj konfliktu

pomáhá uvědomovat si neslučitelnost rasové (náboženské či jiné) intolerance s principy života v demokratické společnosti

vede k angažovanosti při potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu

učí vnímat sebe sama jako občana, který se aktivně spolupodílí na utváření vztahu společnosti k minoritním skupinám

Tematické okruhy průřezového tématu:

Kulturní diference

Lidské vztahy

Etnický původ

Multikulturalita

Princip sociálního smíru a solidarity

Tematické okruhy Multikulturní výchovy vycházejí z aktuální situace ve škole, reflektují aktuální dění v místě školy, současnou situaci ve společnosti.

3.6.5 ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Charakteristika průřezového tématu

Environmentální výchova vede jedince k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, tj. k pochopení nezbytnosti postupného přechodu k udržitelnému rozvoji společnosti a k poznání významu odpovědnosti za jednání společnosti i každého jedince.

Umožňuje sledovat a uvědomovat si dynamicky se vyvíjející vztahy mezi člověkem a prostředím při přímém poznávání aktuálních hledisek ekologických, ekonomických, vědeckotechnických, politických a občanských, hledisek časových (vztahů k budoucnosti) i prostorových (souvislostí mezi lokálními, regionálními a globálními problémy), i možnosti různých variant řešení environmentálních problémů.

Vede jedince k aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace životní styl a hodnotovou orientaci žáků.

Propojení Environmentální výchovy s digitálními technologiemi umožňuje žákům aktivně získávat a sdílet zásadní informace týkající se naléhavých otázek životního prostředí. To umožňuje jednak hlouběji poznávat a vyhodnocovat závažnost ekologických problémů, jednak zvyšovat zájem žáků, aby modelovali a prezentovali varianty jejich řešení, komunikovali o nich, a vyhodnocovat jejich možné dopady na úrovni lokální a globální.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

rozvíjí porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí

vede k uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožování

přispívá k poznávání a chápání souvislostí mezi vývojem lidské populace a vztahy

k prostředí v různých oblastech světa

umožňuje pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy a vlastní

odpovědností ve vztazích k prostředí

poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí

ukazuje modelové příklady jednání z hledisek životního prostředí a udržitelného rozvoje žádoucích i nežádoucích

napomáhá rozvíjení spolupráce v péči o životní prostředí na místní, regionální, evropské i mezinárodní úrovni

seznamuje s principy udržitelnosti rozvoje společnosti.

učí hodnotit objektivnost a závažnost informací týkajících se ekologických problémů

učí komunikovat o problémech životního prostředí, vyjadřovat, racionálně obhajovat

a zdůvodňovat své názory a stanoviska

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

přispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty

vede k odpovědnosti ve vztahu k biosféře, k ochraně přírody a přírodních zdrojů

vede k pochopení významu a nezbytnosti udržitelného rozvoje jako pozitivní perspektivy dalšího vývoje lidské společnosti

podněcuje aktivitu, tvořivost, toleranci, vstřícnost a ohleduplnost ve vztahu k prostředí

přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí

vede k angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí

vede k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví

Tematické okruhy průřezového tématu:

Ekosystémy

Základní podmínky života

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Vztah člověka k prostředí

Environmentální výchova je členěna do tematických okruhů, které umožňují celistvé pochopení problematiky vztahů člověka k životnímu prostředí, k uvědomění si základních podmínek života a odpovědnosti současné generace za život v budoucnosti.

3.6.6 MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Mediální výchova v základním vzdělávání nabízí elementární poznatky a dovednosti týkající se mediální komunikace a práce s médii. Média a komunikace představují velmi významný zdroj zkušeností, prožitků a poznatků pro stále větší okruh příjemců. Pro uplatnění jednotlivce ve společnosti je důležité umět zpracovat, vyhodnotit a využít podněty, které přicházejí z okolního světa, což vyžaduje stále větší schopnost zpracovat, vyhodnotit a využít podněty přicházející z médií. Média se stávají důležitým socializačním faktorem, mají výrazný vliv na chování jedince a společnosti, na utváření životního stylu a na kvalitu života vůbec. Přitom sdělení, jež jsou médiím nabízena, mají nestejnorodý charakter, vyznačují se svěbytným vztahem k přírodní i sociální realitě a jsou vytvářeny s různými (namnoze nepřiznanými, a tedy potenciálně manipulativními) záměry.

Správné vyhodnocení těchto sdělení z hlediska záměru jejich vzniku (informovat, přesvědčit, manipulovat, pobavit) a z hlediska jejich vztahu k realitě (věcná správnost, logická argumentační stavba, hodnotová platnost) vyžaduje značnou průpravu.

Mediální výchova má vybavit žáka základní úrovni mediální gramotnosti. Ta zahrnuje jednak osvojení si některých základních poznatků o fungování a společenské roli současných médií (o jejich historii, struktuře fungování), jednak získání dovedností podporujících poučené, aktivní a nezávislé zapojení jednotlivce do mediální komunikace. Především se jedná o schopnost analyzovat nabízená sdělení, posoudit jejich věrohodnost a vyhodnotit jejich komunikační záměr, popřípadě je asociovat s jinými sděleními. Dále pak orientaci v mediovaných obsazích a schopnost volby odpovídajícího média jako prostředku pro naplnění nejrůznějších potřeb – od získávání informací přes vzdělávání až po naplnění volného času.

Propojení Mediální výchovy s digitálními technologiemi zdůrazňuje témata a činnosti týkající se mediální komunikace, bezpečnosti komunikace a minimalizace rizik, potřebnosti rozlišovat mezi soukromou a veřejnou komunikací a vnímat naléhavost neustálého kritického vyhodnocování informací a mediálních sdělení. Pro plnohodnotné zapojení žáků do mediální komunikace je třeba vytvářet příležitosti a podmínky k tvorbě mediální produkce a k vědomému využívání různých výrazových prostředků a tvořivých realizačních postupů.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

prispívá ke schopnosti úspěšně a samostatně se zapojit do mediální komunikace
umožňuje rozvíjet schopnost analytického přístupu k mediálním obsahům a kritického odstupu od nich

učí využívat potenciál médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času
umožňuje pochopení cílů a strategií vybraných mediálních obsahů
vede k osvojení si základních principů vzniku významných mediálních obsahů (zvl. zpravodajských)

umožňuje získat představy o roli médií v klíčových společenských situacích a v demokratické společnosti vůbec (včetně právního kontextu)
vytváří představu o roli médií v každodenním životě v regionu (v lokalitě)
vede k rozeznávání platnosti a významu argumentů ve veřejné komunikaci
rozvíjí komunikační schopnost, zvláště při veřejném vystupování a stylizaci psaného a mluveného textu
přispívá k využívání vlastních schopností v týmové práci i v redakčním kolektivu
přispívá ke schopnosti přizpůsobit vlastní činnost potřebám a cílům týmu

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

rozvíjí citlivost vůči stereotypům v obsahu médií i způsobu zpracování mediálních sdělení
vede k uvědomování si hodnoty vlastního života (zvláště volného času) a odpovědnosti za jeho naplnění
rozvíjí citlivost vůči předsudkům a zjednodušujícím soudům o společnosti (zejména o menšinách) i jednotlivci
napomáhá k uvědomění si možnosti svobodného vyjádření vlastních postojů a odpovědnosti za způsob jeho formulování a prezentace

Tematické okruhy průřezového tématu:

a) Tematické okruhy receptivních činností:

kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
stavba mediálních sdělení
vnímání autora mediálních sdělení
fungování a vliv médií ve společnosti

b) Tematické okruhy produktivních činností:

tvorba mediálního sdělení
práce v realizačním týmu

Mediální výchova na úrovni základního vzdělávání obsahuje základní poznatky a dovednosti týkající se médií a mediální komunikace.

Osobnostní a sociální výchova

Tematický celek	1.stupeň					2.stupeň			
	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	5.ročník	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
<i>Receptivních činností:</i>									
<i>Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</i>				Tv	Inf, Tv	Z, Ov	Z	Z	Z, Inf, Čj-S
<i>Interpretace vztahu mediálních sdělení</i>				Vv	Vv Inf	Z, Vv	Vv	Z, Vv	D, Vv, Čj-Lv
<i>Stavba mediálních sdělení</i>									Čj-S
<i>Vnímání autora mediálních sdělení</i>							Čj	Čj	D
<i>Fungování a vliv médií ve společnosti</i>				Čj	Čj		F		D,F
<i>Produktivních činností:</i>									
<i>Tvorba mediálního sdělení</i>					Aj	Aj	Aj,Nj	Nj	Nj, Čj-Lv ,S
<i>Práce v realizačním týmu</i>								Aj	Aj

Výchova demokratického občana

Tématický okruh:	1.stupeň					2.stupeň			
	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	5.ročník	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
<i>Občanská společnost a škola</i>				VI	VI, Inf	Aj	Ov		Inf
<i>Občan, občanská společnost a stát</i>						Ov, Aj, D	Ov	Nj, D	D
<i>Formy participace občanů v politickém životě</i>				VI		Ov		Aj	D
<i>Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</i>				VI	VI			D	Aj, D

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Tématický okruh:	1.stupeň					2.stupeň			
	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	5.ročník	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
<i>Občanská společnost a škola</i>				VI	VI, Inf	Aj	Ov		Inf
<i>Občan, občanská společnost a stát</i>						Ov, Aj, D	Ov	Nj, D	D
<i>Formy participace občanů v politickém životě</i>				VI		Ov		Aj	D
<i>Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</i>				VI	VI			D	Aj, D

Multikulturní výchova

Název tematického okruhu	1.stupeň					2.stupeň			
	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	5.ročník	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
<i>Kulturní díference</i>				Hv	Vl, Hv	Ov, Aj, Čj	Z, Aj, D, Čj	Z, Čj	Z
<i>Lidské vztahy</i>				Hv Aj	Hv Aj	Ov, Čj	Z, Nj, Aj, Čj, D	Nj, Čj	D
<i>Etnický původ</i>				Vv	Vv	Ov	Z	Z, Nj, D	Z, Nj, Čj-Lv
<i>Multikultural ita</i>			Aj, Vv			Hv	Z, Ov, Hv	Aj, D, Hv	D, Hv
<i>Princip sociálního smíru a solidarity</i>					Vl		Z	D	Aj

Environmentální výchova

Název tématického okruhu	1.stupeň					2.stupeň			
	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	5.ročník	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
<i>Ekosystémy</i>				Př, Aj	Aj	Př, Z, Aj, D	Př		
<i>Základní podmínky životy</i>				Př	Př	Př, Z, D	Aj		
<i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</i>				VI		Z, M, F, Vv, D, Pv	M, F, Vv, Ov	Z, M, F, Vv, Aj, Ch, Př	Z, M, F, Vv, D, Ch, Př
<i>Vztah člověka k prostředí</i>				Př, VI, Tv	VI, Tv	Z, F, D, Pv	M, F, Čj, Ov	Ch, M	Z, F, Aj, Nj, Ch, Př

Mediální výchova

Tematický celek	1.stupeň					2.stupeň			
	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	5.ročník	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
<i>Receptivních činností:</i>									
<i>Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</i>				Tv	Inf, Tv	Z, Ov	Z	Z	Z, Inf, Čj-S
<i>Interpretace vztahu mediálních sdělení</i>				Vv	Vv Inf	Z, Vv	Vv	Z, Vv	D, Vv, Čj-Lv
<i>Stavba mediálních sdělení</i>									Čj-S
<i>Vnímání autora mediálních sdělení</i>							Čj	Čj	D
<i>Fungování a vliv médií ve společnosti</i>				Čj	Čj		F		D,F
<i>Produktivních činností:</i>									
<i>Tvorba mediálního sdělení</i>					Aj	Aj	Aj, Nj	Nj	Nj, Čj-Lv, S
<i>Práce v realizačním týmu</i>								Aj	Aj

Výuka podle ŠVP probíhá v 1. – 9. postupném ročníku ZŠ. ŠVP (RVP) rozlišuje tři vzdělávací období: 1. období zahrnuje 1. – 3. ročník, 2. období 4. – 5. ročník, 3. období 6. – 9. ročník. ŠVP vymezuje jako závazný výstup očekávané kompetence 2. a 3. období.

Základní vyučovací jednotkou je vyučovací hodina (45 min). Kromě vyučovací hodiny lze realizovat výuku i jiným typem vyučovací jednotky s odlišným časovým úsekem při dodržení zásad hygieny školní práce (přestávky, relaxace apod.). Při realizaci dílčích školních programů a projektů je nutné respektovat závaznost minimálních hodinových dotací pro jednotlivé vyučovací předměty (obory vzdělávacích oblastí) pro daný ročník (ev. pro dané vzdělávací období).

Metody a formy výuky ŠVP nestanovuje závazně – nechává na vyučujícím, aby pro dosažení očekávané kompetence zvolil sám takové metody a formy výuky, které budou vést k očekávanému efektu. Použité formy a metody by měly v dětech vyvolávat touhu po poznávání, provokovat jejich zvědavost, stimulovat kladné rysy lidské povahy a měly by vždy směřovat k získání konkrétní aktivní dovednosti. Respektování osobnosti dítěte a uplatňování principu pozitivní motivace by měly být neodmyslitelnými prvky práce vyučujícího.

Vzdělávací oblasti

Vzdělávací obsah základního vzdělávání je v RVP ZV orientačně rozdělen do devíti **vzdělávacích oblastí**. Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou tvořeny jedním *vzdělávacím oborem* nebo více obsahově blízkými *vzdělávacími obory*:

- **Jazyk a jazyková komunikace** (Český jazyk a literatura, Cizí jazyk, Další cizí jazyk)
- **Matematika a její aplikace** (Matematika a její aplikace)
- **Informatika** (Informatika)
- **Člověk a jeho svět** (Člověk a jeho svět)
- **Člověk a společnost** (Dějepis, Výchova k občanství)
- **Člověk a příroda** (Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis)
- **Umění a kultura** (Hudební výchova, Výtvarná výchova)
- **Člověk a zdraví** (Výchova ke zdraví, Tělesná výchova)
- **Člověk a svět práce** (Člověk a svět práce)